

lige Oplysninger, saa at man var aldeles sikker paa, hvordan Loven vilde komme til at virke. I det Udvalg, som var nedsat, drog jeg dette frem. Jeg tror ikke, det vilde have fremmet Lovforslaget næneværdigt, om vi havde afleveret det i Slutningen af forrige Samling. Naar vi nu faar Lovforslaget vedtaget hurtigt, vil det kunne blive til Lov lige saa tidligt, som hvis vi havde vedtaget det sidst paa Samlingen. I de sidste Dage har jeg i et Blad set Meddelelse om, at der er dannet en ny Fæsterorganisation. Ved første Øjekast forekom det mig at være en ret mærkelig Fæsterorganisation, for hvis jeg er rigtig underrettet, er nogle af Medlemmerne slet ikke Fæstere; det er maaske tilfældige Mennesker, som ønsker at lave Opposition eller ønsker sig repræsenteret ved Forhandlingen med det Udvalg, som eventuelt bliver nedsat. Jeg synes, at Dannelsen af denne Organisation ser mest ud til at være et Udslag af et Ønske om at komme til at forhandle og øve Indflydelse. Skal Lejehusmændene ogsaa tages med? Det har ellers ikke været Fæstegaardmændenes stærke Side at tage Lejehusmændene med. De har altid sagt: Lejehusmændene kan vente, nu skal vi have Fæsteloven gennemført, saa kan Lejehusmændene faa deres Sager ordnet, naar Forholdet vedrørende Len og Stamhuse skal ordnes. Det har hidtil været Talen. Men det kan være, at de Herrer nu er kommet i Tanke om, at det er bedst at alliere sig med Lejehusmændene. Efter min Opfattelse tilvebringes der ikke let en Løsning, før vi faar en Ordning vedrørende Husene.

Jeg vil ligeledes takke den højtærede Landbrugsminister, fordi han i Aar vil fremsætte Lovforslag angaaende Afløsning af Arvefæste. Arvefæsteforholdet tynger værre og værre under Krigen. Det er ganske urimeligt, at en hel Del Mennesker maa svare Afgift af Arvefæste, og ligeledes urimeligt, at en hel Del nu under Krigen maa betale Afgift efter Kapiteltakst. Jeg maa meget beklage, at det ikke lykkedes Regeringen straks, da Krigen udbrød, at faa gennemført en Lov, der fastsatte en Kapitelstakst gældende under disse ekstraordinære Forhold. Som Følge af, at det ikke lykkedes, har Nyderne af disse Afgifter kunnet indkassere mange Millioner Kroner, og sikkert er alle de, der har indkasseret disse mange Millioner, ikke saa lidt bedre stillede end de, der har maattet yde dem. Særlig med de Kapitelstakster, vi har haft de sidste to Aar, maa Arvefæsterne føle det som en stor

Uretfærdighed. Det drejer sig jo om en Restkøbesum, som er blevet indestaaende i Ejendommene, da de i ældre Tider blev købt, og det kan være ret rimeligt og naturligt, at Nyderne skal have en højere Afgift, naar Renten gaar op, af den Kapital paa nogle faa Hundrede eller Tusinde Kroner, som er indestaaende i saadanne Ejendomme. Men ved Afløsningen kan Nyderne ikke være berettigede til at faa de Priser, der nu hersker, lagt til Grund. Jeg har lagt Mærke til, at efter at Lovforslaget er blevet fremsat her, har en Del Godsejere været ret ivrige efter at faa en frivillig Afløsning sat i Gang, og det er kun glædeligt, hvis Afløsning kan ske frivilligt, naar den sker paa en for Arvefæsterne rimelig Maade. Men det forekommer mig, at i de Tilfælde, jeg har haft Lejlighed til at undersøge, er der forlangt for meget. Det er endogsaa saaledes, at en Arvefæster, f. Eks. en Gaardmand, kan komme til at give indtil 700 Kr. mere, end han vilde komme til at betale, saafremt der blev afløst efter Reglerne i Lovforslaget, som det var fremsat i Fjor. Jeg vil selvfølgelig ikke opfordre Fæstere, der faar Tilbud om Afløsning, til ikke at gaa ind paa en frivillig Afløsning, men jeg vil sige til dem: Undersøg, hvilke Tilbud der bliver gjort, og sammenhold dem med Lovforslaget, som jeg gaar ud fra, at der her i Tinget er et Flertal for at gennemføre, som det er fremsat af den højtærede Landbrugsminister. Jeg kunde have ønsket, at der i dette Lovforslag var blevet medtaget Afgifter af Præstegaardsjorder, Hospitalsjorder og lignende Jorder, fordi de Afgifter, der svares af disse Jorder, som Regel rammer de paagældende haardere end de almindelige Arvefæsteafgifter. Men hvis det skulde være forbundet med Vanskeligheder at faa de nævnte Afgifter afløst i Forbindelse med Arvefæsteafgiften, vil jeg haabe og henstille til den højtærede Landbrugsminister, at han, saa snart det er muligt, fremsætter et Lovforslag derom.

Det ærede Medlem fra Mariager (H. P. Hansen) talte forleden Dag om den danske Husmandsstand, og der udspandt sig en Diskussion mellem ham og det ærede Medlem fra Køge (Mads Larsen). Det ærede Medlem fra Mariager udtalte, at han kunde tænke sig, at vi for at hjælpe Husmændene vedtog et Moratorium for dem. Jeg kunde ogsaa godt tænke mig, at vi under en eller anden Form fik et saadant Moratorium, dog ikke for Husmandsstanden i Almindelighed, men for alle Stats-